

ZVANIČNI PROTOKOL

Prema Pravilniku: *CEV Playing protocol for CEV official competitions;*
usklađeno sa Takmičarskim dokumentima OS FBiH

Sadržaj:

1. PRIJE POČETKA UTAKMICE.....	1
2. PAUZE / PREKIDI (PRAVILO 18)	6
3. PO ZAVRŠETKU UTAKMICE	7

1. PRIJE POČETKA UTAKMICE

Vrijeme prije početka utakmice	Opis radnje	Postupci sudija	Postupci ekipa
+60 minuta	Dolazak na utakmicu	Dolazak službenih lica Prisustvo tehničkom sastanku	Prisustvovanje predstavnika ekipa / trenera tehničkom sastanku
+45 minuta	Sastavi ekipa		Treneri (ili kapiten) predaju delegatu-kontroloru sastav ekipe i takmičarske licence za upisane odbojkaše-ice, trenere, ljekare i fizioterapeute. Nakon provjere delegat-kontrolor ovjerava i daje sastav ekipe zapisničaru da upiše u Zapisnik. Klubovi se zagrijavaju bez lopti izvan prostora za igru. Klubovi, ukoliko žele i uz dozvolu delegata-kontrolora (ili prvog sudije), koriste prostor za igru za zagrijavanje sa ili bez lopti.
+30/32 minuta		Službena lica u uniformama izlaze na teren.	Svi članovi ekipa moraju biti u zvaničnoj uniformi / dresovima. Vrijeme za zvanično fotografisanje na mreži
+17 minuta		Prvi i drugi sudija provjeravaju visinu i zategnutost mreže, kao i položaj antena i bočnih traka.	Ekipe se zagrijavaju bez lopti izvan terena. Ukoliko je teren potpuno slobodan i spreman, ekipe mogu zatražiti od delegata dozvolu za korištenje terena radi neslužbenog zagrijavanja, sa ili bez lopti.
+16 minuta	Ždrijeb na osnovu	Oboje sudija se pojavljuju	Oba kapitena ekipa se

	kojeg se određuje ko prvi servira i strane terena u prvom setu.	u prostoru ispred zapisničkog stola. Nakon ždrijeba pomoću novčića, prvi sudija obavještava zapisničara o ishodu ždrijeba.	prijavljuju u prostoru ispred zapisničkog stola. Nakon ždrijeba, kapiteni ekipa i treneri potpisuju zapisnik. Nakon potpisivanja zapisnika zvanična lica ekipa odlaze prema svojim klupama. Članovi ekipa donose svu dodatnu opremu i stavljaju je iza klupe svoje ekipe.
+15 minuta	Zvanično zagrijavanje na mreži	Prvi sudija zviždukom označava početak zvaničnog zagrijavanja na mreži (5 minuta za svaku ekipu ili 10 minuta zajedno). Za vrijeme zvaničnog zagrijavanja, sudije uspoređuju brojeve na dresovima sa brojevima dresova na sastavu ekipe, provjeravaju lopte za igru, ostalu opremu potrebnu za utakmicu (zapisnik, semafor...). Sudije daju sve potrebne upute zapisničarima, linijskim sudijama, skupljačima lopti, brisačima poda itd.). Takođe, moraju pregledati rezervnu opremu.	Obje ekipe počinju zagrijavanje na mreži.
+12 minuta	Listići s postavama	Drugi sudija mora osigurati da oba trenera predaju dva potpisana listića s postavom igrača za prvi set, te ih predati delegatu/kontroloru. Zapisničar upisuje brojeve šest igrača/igračica	Oba trenera predaju drugom sudiji dva listića s postavom igrača za prvi set.

		početne postavbe obje ekipe. Delegat utakmice je jedini nadležan za dijeljenje početnih postava medijima. Prije početka prvog, seta, kao i svih ostalih setova, drugi sudija provjerava da li je zapisničar pravilno upisao igrače u zapisnik.	
5 minuta	Kraj zvaničnog zagrijavanje na mreži	Prvi sudija zviždukom označava kraj zvaničnog zagrijavanja ekipa. Sudije zatraže odobrenje od delegata za početak utakmice.	Igrači se vraćaju do klupe svoje ekipe. Ako igrači moraju zamijeniti majice, moraju napustiti prostor za igru i vratiti se s malim ili nikakvim odugovlačenjem.
3 minute	Najava utakmice	Oboje sudija stanu na bočnu liniju, blizu mreže, licem okrenutim prema terenu. Spiker najavljuje utakmicu. Nakon zvanične najave, prvi sudija zviždukom daje znak za pozdravljanje ekipa. Sudije se vraćaju do zapisničkog stola.	Na zvižduk prvog sudije, igrači obje ekipe poredaju se na osnovnoj liniji na svojoj strani terena, licem okrenuti prema protivničkoj momčadi. Kapiteni ekipa su prvi i nalaze se na kraju osnovne linije, uz bočnu liniju na strani 2. sudije. Do kapitena stoji Libero 1, a do njega Libero 2, ako ga ekipa ima. Ukoliko je jedan od libero igrača ujedno i kapiten ekipe, on stoji prvi, a do njega je drugi libero (ako ga ekipa ima) i potom ostali igrači. Nakon zvanične najave i zvižduka prvog sudije, igrači mahanjem pozdravljaju igrače protivničke ekipe te idu do mreže gdje se pozdravljaju.

			Trener, pomoćnik trenera, doktor, 6 igrača početne postave i libero igrač moraju sjesti na klupu radi pojedinačnog predstavljanja. Rezervni igrači moraju otići u prostor za zagrijavanje.
2'30 minuta	Fanfare Predstavljanje sudija Predstavljanje igrača početne postave, libera, trenera i pomoćnika trenera	Oboje sudija uz zvuk muzike, stupaju do sredine terena uz mrežu te se okrenu licem prema zapisničkom stolu. Nakon što ih spiker predstavi prvi sudija odlazi na sudijsko postolje, a drugi sudija se vrati do zapisničkog stola. Ako nema najave, prvi i drugi sudija će se rukovati kod zapisničkog stola, nakon čega će prvi sudija otići na sudijski stalak.	Poimenično najavljeni igrači početne postave i libero gostujuće ekipe ulaze u teren. Trener i pomoćnik trenera, na najavu svog imena, ustanu se s klupe i podignu ruku. Nakon završetka predstavljanja gostujuće ekipe, ponavlja se postupak za domaću ekipu. Ostali igrači ekipe će biti predstavljeni tijekom utakmice i to u trenutku ulaska u teren prilikom zamjene. Ako nema najave putem spikera, šest igrača početne postave ući će u teren na znak prvog sudije. U tom slučaju libero igrač mora biti van terena i čekati da drugi sudija provjeri postave, prije nego što se zamijeni sa igračem.
Odmah nakon završetka predstavljanja		Drugi sudija uputi četiri (dvije) lopte skupljačima lopti, potom provjerava početnu poziciju igrača, uspoređujući je s odgovarajućim listićem s postavom. Zatim upita zapisničara da li je i on / ona završio/la provjeru te je li spreman za početak	

		utakmice. Nakon toga, drugi sudija dodaje loptu za igru igraču koji će izvesti servis.	
0'00 minuta		Drugi sudija pokazuje znakom rukama prvom sudiji da su ekipe spremne za početak utakmice. Zvižduk prvog sudije za izvođenje prvog servisa mora biti u okviru zakazanog vremena.	

2. PAUZE / PREKIDI (PRAVILO 18)

Ekipe: Na kraju svakog seta, 6 igrača svake ekipe, koji su bili u igri u trenutku završetka seta, poredaju se na osnovnoj liniji svoje strane terena. Na znak prvog sudije, ekipe mijenjaju strane terena (pravilo 18.2.1.). Kada igrači prođu stubove, izravno odlaze prema klupi svoje ekipe.

Članovi ekipe koji su na klupi mogu pratiti igrače poredane na osnovnoj liniji, ili mogu preći na drugu stranu kraj zapisničkog stola, ali obavezno ispred, a ne iza stolac.

Zapisničar: U trenutku sudijskog zvižduka za kraj posljednjeg nadigravanja u setu, zapisničar mora uključiti štopericu (sat na semaforu) za mjerenje vremena pauze između setova.

2'30: Drugi sudija daje znak zviždukom ili zapisničar sirenom

Ekipe: Na znak drugog sudije 6 igrača upisanih u listić s postavom ulaze u teren.

Sudije: Drugi sudija će tada provjeriti jesu li 6 igrača svake ekipe isti oni koji su upisani u listić s postavom.

Dodavač će zatim dodati loptu za igru igraču koji je na servisu. Prilikom početka odlučujućeg (petog) seta, drugi sudija dodaje loptu za igru igraču koji je na servisu.

3'00: Prvi sudija zviždukom daje znak za izvođenje servisa

Pauza prije odlučujućeg (petog) seta (TIE BREAK)

Ekipe: Na kraju seta koji prethodi odlučujućem setu, 6 igrača svake ekipe, koji su bili u igri u trenutku završetka seta, poredaju se na osnovnoj liniji svog polja terena. Na znak prvog sudije, ekipe odlaze prema svojim klupama.

Kapiteni Prijavljuju se kod zapisničkog stola radi ždrijebanja.

Sudije: Prijavljuju se kod zapisničkog stola radi ždrijebanja.

2'30: Drugi sudija daje znak zviždukom ili zapisničar sirenom

Ekipe: Na znak drugog sudije 6 igrača upisanih u listić s postavom izravno ulaze u teren.

Sudije: Drugi sudija će tada provjeriti jesu li 6 igrača svake ekipe isti oni koji su upisani u listić s postavom. Nakon toga drugi sudija dodaje loptu za igru igraču koji je na servisu.

3'00: Prvi sudija zviždukom daje znak za izvođenje servisa.

3. PO ZAVRŠETKU UTAKMICE

Ekipe: Na kraju utakmice, igrači obje ekipe odlaze do svoje osnovne linije. Na znak prvog sudije mahanjem pozdravljaju igrače protivničke ekipe pljeskom te potom prilaze mreži za rukovanje.

Sudije: Oboje sudija stanu na bočnu liniju koja odgovara poziciji prvog sudije te nakon pozdrava ekipa odlaze do zapisničkog stola radi administrativnih poslova.

Tim činom, posao sudija nije završen! Oni moraju nadzirati sportsko ponašanje ekipa i nakon što su zviždukom završili utakmicu. Sve dok se ekipe nalaze u prostoru za takmičenje u dvorani, moraju ispratiti svako nesportsko ponašanje članova ekipa te isto prijaviti delegatu i upisati u zapisnik u rubriku "Primjedbe". Ukoliko je potrebno, moraju sačiniti i posebni izvještaj.

NAPOMENE:

Sve utakmice moraju započeti u zakazano vrijeme prema službeno objavljenom rasporedu.

Međutim, traje li prethodna utakmica duže od vremena predviđenog rasporedom, ili je dvorana zauzeta, zvanični protokol će započeti tek nakon što je teren slobodan i nakon završetka administrativnih poslova prethodne utakmice.

Vrijeme početka sudije će saopćiti trenerima obje ekipe.

Svi učesnici: članovi ekipa, sudije, zvanična lica, kao i osoblje na igralištu dužni su se pridržavati ovog Protokola!